

امکان ترانزیت بار را دارند. لذا فعال شدن این مسیرهای می تواند ظرفیت ترانزیت بار در شبکه ریلی کشور را در عین اضافه نشدن طول خطوط ریلی کشور افزایش دهد.

• ایجاد امکان بارگیری مستقیم روی قطار در بنادر: عملیات تخلیه و بارگیری یکی از فعالیت هایی است که علاوه بر افزایش هزینه های حمل کالا، زمان حمل را نیز افزایش می دهد به همین دلیل در شرایط یکسان از نظر مسافت حمل، مسیرهایی که تعداد دفعات تخلیه و بارگیری کمتری دارند، از مزیت بیشتری برخوردار هستند. با توجه به اینکه حمل و نقل ریلی بیشترین مزیت را برای انتقال کالاهای ترانزیتی دارد ضروری است در مبادی ورودی و خروجی کشور امکان تخلیه و بارگیری مستقیم روی قطار ایجاد شود.

علیرغم رشد منفی ترانزیت ریلی کشور و نیز مزیت های فنی و اقتصادی این نوع ترانزیت، به دلیل توسعه ترانزیت جاده ای در سال های اخیر، عملکرد کل سیستم ترانزیت کشور طی سال های برنامه چهارم و برنامه پنجم و به خصوص ترانزیت کالاهای نفتی تا کنون روند مثبتی را طی کرده است. به طوری که حجم کالاهای ترانزیتی در این سال ها رشدی ۱۳۷ درصدی داشته، در کالاهای نفتی، این رشد حدود ۴۰۰ درصد بوده، و در کالاهای غیر نفتی این رشد کمتر و به میزانی حدود ۶۸ درصد بوده است.

(تصویر بالای صفحه)

ظرفیت ۱۰ میلیارد دلاری درآمدی ترانزیت

با توجه به روند مثبت رشد صنعت ترانزیت در کشور در سال های گذشته و نیز اهمیت یافتن پتانسیل های موجود جغرافیایی کشور،

ایران در کیفیت زیر ساخت های جاده ای و رتبه ۴۵ زیر ساخت های ریلی است. در حوزه کیفیت بنادر نیز ایران رتبه ۸۰ و در حوزه زیر ساخت های حمل و نقل هوایی رتبه ۱۲۱ را به خود اختصاص داده است. به گفته افندی زاده رسیدن به سطح ترانزیت ۵۰ میلیون تن در سال مستلزم برنامه ریزی بلند مدت، توسعه و تکمیل کریدور ها و روان سازی عبور و افزایش کیفیت زیر ساختی در حوزه ترانزیت در کشور است. موضوعی که هم اکنون استاندارد نبودن جاده ها، نبود اتوبان های سراسری مناسب در محور های شمال - جنوب و شرق - غرب، گسستگی در ناوگان ریلی و به روز نبودن استانداردهای این ناوگان و بالا بودن قیمت سوخت کشتی ها در ایران نسبت به سایر کشور های خلیج فارس بر آن سایه افکنده است.

از بخش صنعت فراتر رفته و به ۲ تریلیون دلار برسد.

مروری بر صادرات خدمات گردشگری در ایران

بر اساس آمار سازمان جهانی گردشگری و نیز گفته های سلطانی فر رئیس سازمان میراث فرهنگی، میزان ورود گردشگر خارجی به کشور و نیز درآمدهای صنعت گردشگری کشور در سال های اخیر به شرح زیر بوده است. درآمد کشور از گردشگری خارجی از سال ۲۰۱۰ تا ۲۰۱۳ روند رو به رشدی داشته است به طوری که از ۳ میلیون و ۳۵۴ هزار نفر در سال ۲۰۱۰، ۳ میلیون و ۸۳۴ هزار نفر در سال ۲۰۱۲ و حدود ۴ میلیون و ۵۰۰ هزار نفر در سال ۲۰۱۳ رسیده است. میزان درآمد کشور از ورود گردشگران خارجی نیز با روند کلی صعودی (غیر از یک نزول در سال ۲۰۱۲) مواجه بوده است. به طوری که از حدود ۲ میلیارد دلار در سال ۲۰۰۹ به ۶ میلیارد و پانصد میلیون دلار در سال ۲۰۱۳ رسیده است. با این وجود، سهم ایران از درآمد جهانی گردشگری در سال ۲۰۱۳، حدود نیم درصد و از تعداد گردشگران بین المللی، حدود ۰٫۴ درصد بوده است.

آسیب شناسی صنعت گردشگری ایران

گزارش مجمع جهانی اقتصاد در ارتباط با ارزیابی نسبی شاخص ها و زیر شاخص های رقابت پذیری سفر و گردشگری، ابعاد جدیدی از نقاط قوت و ضعف این صنعت در ایران را آشکار می سازد. بر اساس آخرین گزارش منتشر شده از این شاخص که در سال ۲۰۱۳ و بر پایه آمار ۲۰۱۲ منتشر شده است، رتبه ایران در بین ۱۴۰ کشور از ۱۱۴ به ۹۸ ارتقا یافته است. بر این اساس و با توجه به جزئیات شاخص های ارائه شده در این گزارش، ایران در سال ۲۰۱۲ بر خوردار از مزیت های زیر در صنعت گردشگری بوده است:

- رتبه اول در دنیا در قیمت های رقابتی سفر و گردشگری
- رتبه دوم در ارزان بودن قیمت سوخت
- رتبه دوم در ارزان بودن مالیات بلیت و عوارض فرودگاهی
- رتبه ۹ در تعداد سایت های جهانی میراث فرهنگی
- رتبه ۲۵ در شاخص تعداد صندلی - کیلومتر پرواز های داخلی

هم اکنون افق های امیدوار کننده ای پیش روی این صنعت در کشور آشکار شده است. به گزارش ایران وزیر راه و شهر سازی از هدف گذاری افزایش ۲۵ درصدی ظرفیت ترانزیتی کشور در ۵ سال آینده خبر داده است. هم چنین به گزارش تین نیوز، افندی زاده مشاور وزیر راه نیز ظرفیت بالقوه ترانزیت کشور را ۵۰ میلیون تن عنوان کرده است. رقمی که با توجه به درآمد حدود ۲۰۰ دلاری هر تن بار ترانزیتی برای اقتصاد کشور، سبب درآمدی ۱۰ میلیارد دلاری برای کشور خواهد شد. اما نیل به این افق نیازمند رفع موانع کنونی این صنعت که عمدتاً در توان داخلی است می باشد. در سال جاری مجمع جهانی اقتصاد در گزارشی، رتبه ایران را در کیفیت زیر ساخت ها در بین ۱۴۳ کشور، ۸۱ عنوان کرد. نگاهی به این گزارش، بیانگر رتبه ۶۲

۲۰۱۳ رسیده است. هم چنین بر اساس گزارش سازمان میراث فرهنگی به نقل از آمار سازمان جهانی گردشگری در سال ۲۰۱۴ میزان گردشگران بین المللی در این سال به یک میلیارد و ۱۳۸ میلیون نفر رسیده که نسبت به سال قبل از آن ۴/۷ درصد افزایش یافته است.

بر اساس این آمار، ۹ درصد از تولید ناخالص داخلی کشور های جهان، یک شغل از هر ۱۱ شغل در جهان، ۱۴۰۰ میلیارد دلار درآمد صادراتی، ۶ درصد از صادرات جهان و ۲۹ درصد از صادرات خدمات، در سال ۲۰۱۴ به گردشگری اختصاص یافته است.

در این سال کشورهای آمریکایی رشد ۷ درصد، آسیا و اقیانوسیه رشد ۵ درصد و اروپا و خاور میانه رشد ۴ درصد و آفریقا رشد ۲ درصدی را در صنعت توریسم تجربه نموده اند. تلاش برای توسعه گردشگری حلال و جذب گردشگر مسلمان در کشورهای مختلف به ویژه در کشورهای آسیایی و اقیانوسیه از ژاپن و کره جنوبی گرفته تا استرالیا نیز از مهم ترین شاخص های گردشگری در سال ۲۰۱۴ بوده است. بازار گردشگری سلامت نیز در سطح جهانی بیش از ۱۰۰ میلیارد دلار درآمد سالانه تولید کرده و برآورده شده است که سالانه بیش از ۷ میلیون نفر تنها با هدف دریافت خدمات گردشگری سلامت سفر می کنند.

آینده صنعت گردشگری؛ رشد مداوم

طبق پیش بینی های سازمان جهانی توریسم (UNWTO)، در سال ۲۰۱۵ می توان شاهد رشدی حدود ۳ تا ۴ درصد در صنعت گردشگری بود. بر اساس این برآوردها، رشد در آسیا و اقیانوسیه بین ۴ تا ۵ درصد و در آمریکا نیز ۴ تا ۵ درصد خواهد بود و اروپا با ۳ تا ۴ درصد رشد در جایگاه بعدی قرار خواهد گرفت. پیش بینی می شود ورود گردشگران در آفریقا نیز به میزان ۳ تا ۵ درصد و در خاور میانه ۲ تا ۵ درصد رشد خواهد کرد.

تا سال ۲۰۲۰ نیز تعداد گردشگران در دنیا به ۱/۴ و تا سال ۲۰۳۰ به ۱/۸ میلیارد نفر خواهد رسید. و این صنعت تا سال ۲۰۳۰ صنعت جهانی توریسم سالانه ۳/۳ درصد رشد خواهد داشت. (تصویر صفحه بعد). هم چنین پیش بینی می شود گردش مالی بخش گردشگری جهان در سال های آتی قرن ۲۱،

چرخ گردشگری از چاله اقتصاد نفتی خارج می شود؟

ایران اسلامی با برخورداری از قدمتی دیرین و تحولات فرهنگی و تاریخی فراوان، در خود آثار تاریخی و تمدنی بسیاری را جای داده است. به طوری که هم اکنون جزو ۱۰ کشور برتر جهان از لحاظ جاذبه های گردشگری محسوب می گردد. این در حالی است که طبق برآوردها تا کنون تنها حدود ۳ درصد از جاذبه های تاریخی کشور شناسایی شده اند و هم چنین بررسی ها نشان می دهد سهم کشورمان از درآمد گردشگری جهان علیرغم پتانسیل های بسیار، حدود نیم درصد می باشد. لذا هم اینک با توجه به تحولات اساسی اقتصاد کشور حول محور اقتصاد مقاومتی و نیز جایگزین های نفت در اقتصاد، استفاده از ظرفیت های این بخش بیش از پیش مورد توجه قرار گرفته است. نگاهی به سیاست های اقتصاد مقاومتی، بیانگر تاکیدات زیر در ارتباط با توسعه این صنعت می باشد:

- محور قرار دادن رشد بهره وری در اقتصاد با به کارگیری ظرفیت و قابلیت های متنوع در جغرافیای مزیت های مناطق کشور.
 - حمایت همه جانبه هدفمند از صادرات کالاها و خدمات به تناسب ارزش افزوده و با خالص ارزش آوری مثبت از طریق برنامه ریزی تولید ملی متناسب با شکل دهی بازار های جدید، و تنوع بخشی پیوند های اقتصادی با کشور ها به ویژه با کشورهای منطقه
 - افزایش قدرت مقاومت و کاهش آسیب پذیری اقتصاد کشور از طریق توسعه پیوندهای راهبردی و گسترش همکاری و مشارکت با کشورهای منطقه و جهان به ویژه همسایگان
- این که وضعیت گردشگری ایران چگونه است و نقاط ضعف و قوت و پتانسیل های آن چیست، در ذیل بدان اشاره خواهد شد.

نمایی از گردشگری جهانی در سال ۲۰۱۴

در دهه گذشته، با وجود شوک های اقتصادی، رشد صنعت توریسم در جهان تقریباً بدون وقفه ادامه یافته، به طوری که از ۲۵ میلیون نفر در سال ۱۹۵۰ به ۲۷ میلیون در سال ۱۹۸۰ و ۵۲۸ میلیون در سال ۱۹۹۵ و بیش از یک میلیارد نفر در سال